

TORONTÁI

Ára: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beeskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1
75
para

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre 180 D | Negyedévre 45 D
Félévre 90 D | Havonta 15 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára:
75
para

Józanság

Valamikor az államok életében a vezetés irányítója, a hatalom kezelésének legkiválóbb módja a bölcs mérséklet, a helyzetet átfogó higgadt józanság volt. Állapítsuk meg nyomban, hogy a vezetésnek ez a módja régesrég elévült. A hűvös megfontolás helyét szinte egész Európában a tüzelő, a pusztító gyűlölet foglalta el, ez a láthatatlan, féktelen erejű diktátor lett urrá a zajgó események felett, a gyűlölet ésszerű meg az újkor események medrét, a gyűlölet tüzelő háborúra, háboru utáni gyilkos békére, a gyűlölet adja a fegyvert a balvégzetű ember kezébe a tápláló kenyér helyett, a gyűlölet varázsolta a valamikor virágzó Európa helyére sivár romhalmazt.

A franciák bevonultak Baden területére, hogy napról-napra teljesebbé tegyék azt a véres gazdasági pusztítást, amely végigreszket a kontinens egész testén. Vérbe boruló szemek tekintenek végig a széles területeken, amelyeken a pusztítás démonai még nem tettek tönkre minden értéket. Nincs megállás a lejtőn, a halálhozó lavinának végig kell gázolnia mindenben, amiben még a legparányibb élet szunnyad. A józanság szava már csak gyöngy, elhaló fohászként cseng föl a világon és hiába látja a gondolkodás kárhözvontnak ezt a vandál munkát, hiába bontakoznak ki ijesztő arányokban a rombolás fekete körvonalai, a jelző marad a régi: előre a kárhozat utján!

Németország helyzetét a márka folytonos elértéktelenedése végzetessé teszi. Éhség és betegség, a halálhozó arány vég nélküli felfokozása, kísérő jelenségei ennek a kétségbeesztő állapotnak. A történelem pedig döbbenetes tanulságot szolgáltat arra nézve, hogy a tömegnyomor erőszakos felidézése a társadalom rendjében is végzetes pusztítást idéz elő. Franciaország ma hatalma zenitjén áll és a hatalom mómora, süket göggye viszi előre minden lépésével. A történelem a francia nép számára a halott tegnap élettelen krónikája, amelynek józanság oktatása is a múlté. A gloire népe a szenvedély villámlása és az olthatatlan gyűlölet eget-földet rázó mennydörgése közben járja a maga útját, még egyszer megforgatja törét az ellenség halálos sebében és megforgatja még akkor is, ha más országokban jajgató visszhangja támad az egetó fájdalomnak.

A józanság mérlegelő, bölcs szava szerte a világon elhalkult. Itt is, ott

is száz jelenség mutat rá arra, hogy a józanság konstruktív, egyenletes ereje meghátrál a gyűlölködés politikai hatalma előtt. Nincs többé emberszeretet, csak embergyűlölet. Sőtét bizalmatlanság, fagyos szeretetnélküliség választja el a felvilágosodás büszke korszakában az embe-

reket egymástól. Csak két elesen elhatárolt osztály alkotja a ma társadalmát és vele az egész emberiséget: az elnyomók és az elnyomottak osztálya. És új csengést, emberi vérrrel való alafestést kapott a régi gyűlöletszólam: Vae victis, — jaj a legyőzötteknek.

Készül a béke Keleten.

— A „Torontái” tudósítójának távirata. —

Konstantinápoly, febr. 8.
Szmirna török parancsnoka ma értesítette a szövetséges hadihajók parancsnokait, hogy Szmirnat a török hadsereg főparancsnokság utasi-

tására azonnal el kell hagyniok. Ha a felszólításnak nem engedelmessé nének, úgy utasítása van őket Szmirnából eltávolítani.

London, febr. 8.

(Havas.) A francia és angol kormány elhatározta, hogy a törökök kívánságát nem teljesíti és hadihajóit Szmirnából nem rendeli vissza. A szövetséges hadihajók parancsot kaptak, hogy támadás esetén védekezzenek.

Protityék végleg elszakadtak a hivatalos radikális párttól.

— A „Torontái” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, febr. 8.
A radikális-pártban mutatkozó ellentétek tegnap végleges szakításra vezettek. A Protity-frakció a tegnapi napon véglegesen szakított a radikális-párttal és mint teljesen külön álló párt megy a választási kampányba. A végleges eltávolodás előtt mindkét részről megindultak az utolsó tárgyalások, hogy bármi módon is megakadályozzák a teljes széthuzást, ez a kísérlet azonban az első pillanattól kezdve hiábavalónak bizonyult. Mindegyik rész ragaszkodott eredeti álláspontjához és így a már régebben esedékessé vált aktus tegnap bekövetkezett.

A független radikálisok lapja, a „Radikal” tegnapi számában Protity Sztóján kiáltványát közli, melyben a pártvezér felsorakoztatja mindazokat az okokat, amelyek a szakítás kimondását elkerülhetetlenné tették. A radikális-párt főbi-

zottsága — írja Protity — nem akart még hallani sem a vidovdani alkotmány revíziójáról. Nemesak-hogy olvasatlanul elvetette a megváltoztatásáról szóló javaslatokat, hanem kijelentette, hogy a kérdés felett egyáltalában nem elegendik vitába. A radikális-párt főbizottságának válasza dacára — folytatja Protity — még egyszer megkíséreltük a kibékülést. Ugy módosítottuk javaslatunkat, hogy a párt főbizottsága ne utasítsa el eleve már a revízióról szóló javaslatokat, hanem tanulmányozza át előbb azokat. Erre az előnyös ajánlatra is oly merev válasz érkezett, hogy a kimondás kimondása végleg megérett.

Protity Sztóján pártjának főbizottsága megtett már minden intézkedést a választási agitáció azonnali megkezdésére. Protityék különösen nagy súlyt helyeznek a Vajdaságra, ahol nagy sikert remélnek.

TÖZSDE

Február 8.

Beograd, (Zárlat.) London 500, Páris 669, Newyork 10575, Genf 2025, Milano 526, Prága 318, Berlin 0205, Wien 01515, Bukarest 5035, Szófia 6350, Budapest 405.

Zürich, (Zárlat.) Berlin 00150, Hollandia 211, Newyork 53375, London 2495, Páris 3385, Milano 2570, Prága 1580, Budapest 02025, Beograd 490, Bukarest 250, Varsó 00150, Wien 0007475, bélyegzett 0007525.

Budapest, (Zárlat.) Francia frank 163, Márka 850, Lei 1250, Sokol 78, Lengyel márka 750, Hollandi forint 1045.

Kommunista puccs készült Olaszországban.

Trieszt, febr. 8.

Ma negyven kommunistát tartóztattak le, akiknél oroszországi levelezést és a szlovén lakosság részére lázadásra felszólító kiáltványokat találtak. A kommunisták azt ígérik a szlovénoknak, hogy megszabadítják őket az olasz megszállás alól. A kommunisták letartóztatása egész Olaszországban folyik.

Elutasítottak az SHS — olasz egyezményeket (?)

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, febr. 8.

Negrotti márkai beogradi olasz követ tegnap felkereste Nincity Momesiló dr. külügyminisztert, akivel hosszasan tárgyalt a rappalói és szanmargarettai konvenció sorsáról.

Rómából érkező jelentés szerint az olasz parlament sürgősnek nyilvánította az egyezményeket és kiadta azokat megvitatta céljából a parlamenti bizottságnak. A bizottság — hír szerint — már tárgyalás alá is vette.

Beograd, febr. 8.

Rómából tegnap késő este távirat érkezett Beogradba, amely arról szólt, hogy az olasz parlament a dél-előtti folyamán megvitatta a szanmargarettai és rappalói egyezményeket. Tizenkét órakor határoztak a törvényjavaslat ügyében és úgy döntöttek, hogy a ratifikálást elvetik.

A hír még megerősítésre szorult.

Véglegesen döntenek a német listavezetők felett.

— A „Torontái” tudósítójától. —

Beeskerek, febr. 9.

A német-párt országos bizottsága tegnap ülést tartott Zemunban, amelyen a képviselőjelölések ügyében véglegesen határoztak. A járási és kerületi nagygyűlések alkalmával ugyanis csak határozati javaslatokat hoztak, amelyek nem voltak definitívek, mert az országos bizottságnak jóváhagyása még nem volt meg. A továbbított javaslatokat veszik most elbírálás alá Zemunban, ahol a tegnapi napon a kerületi listavezetők kandidálása felett döntöttek.

A végleges határozatot ma kapta meg a beeskereki német pártszervezet. Eszerint a zemuni gyűlés változtatás nélkül elfogadta a kerületi nagygyűlések jelöltjeinek a névsorát.

A beeskerek — kikindai kerület né-

met listavezetője tehát Netner Vilmos dr. volt becskerei, jelenleg bácskapalankai járásbíró. A délbánsági és szerémi kerületben Kremling Lajos belacrkvai ügyvéd. A novisadi körzethen Kraft István dr. indiai ügyvédet léptetik fel. Suboticán pedig Treisz Mihály dzsombolji téglagyári igazgatót jelölik.

A bánsági jegyzők és segédjegyzők tiltakozó gyűlése.

A jegyzők felemelt drágasági pótlékának ügye.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becskekerek, febr. 9.

A Torontál—Temesnégyei jegyzők és segédjegyzők egyesülete tegnap délelőtt tíz órakor rendkívüli gyűlést tartott a megyeháza dísztermében, melynek tárgysorozatán két igen fontos ügy szerepelt. A gyűlésen meglehetősen kis számban jelentek meg a jegyzők és segédjegyzők, aminek oka az, hogy az elnökség az idő rövidsége miatt nem értesíthette a távolabb lakó tagokat.

Jankovity Koszta, az egyesület elnöke megnyitja az ülést és tolmácsolja az alispán üdvözlését, aki hivatali elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg. Utána kitér a tárgysorozat első pontjára, a felemelt drágasági pótléokra. Elmondja, hogy az egyesület nevében felkereste Aleksievity Mita és Vlaskalin Milorad belügyminisztériumi inspektort és közölte velük az októberi gyűlés határozatát, amelyben a drágasági pótlékok felemelését kérték. Azóta több ízben interveniált az illetékes belügyminisztériumban, a hol legutóbb kijelentették, hogy rendelkezésemre kötelezhetik a községeket a felemelt pótlékok fizetésére, mert ebben az esetben nemcsak Bánságot, hanem a Vajdaság összes helységeit terhelnék meg. Az állami tisztviselőknek megadott új drágasági mellékdíjazást már csak azért nem szavazhatják meg, mert a jegyzőknek természetbeni járulékaik vannak, egyesek földet is kapnak s így más elbírálás alá esnek, mint az állami hivatalnokok. A jegyzőket a belügyminisztérium a megyei közgyűlés elé utasította a kérelemmel, mely legközelebb fog határozni az ügy felett. A jegyzők drágasági pótlék ügyének Nádaski Gyuro a referense, aki mindent meg fog tenni az akció sikerének érdekében.

A tárgysorozat második pontja tiltakozás a jegyzői és segédjegyzői tömeges felmentések, elbocsátások és áthelyezések miatt. Az elnök ismerteti a jegyzői és segédjegyzői kar sérelmét és egységes állásfoglalásra hívja fel az összes tagokat. A gyűlés határozata — mondotta Jankovity — nem államellenes célú s nem támadja egyik pártot sem — de követeli a jegyzői és segédjegyzői állások stabilizálását és protestál a gyakori áthelyezések és felmentések miatt. Ez nemcsak egyéni érdek, hanem közérdek is.

Többek hozzászólása után elhatározta a gyűlés, hogy a jelenlévők eskély számára való tekintettel új értekezletet hirdet február 22-ére, esütörtök délelőtt tíz órára. A gyűlést kellőképpen publikálják, hogy minél tömegesebben jöjjenek el az érdekeltek.

Az ülés berekesztése előtt felolvas-

Mást mond a törvény Suboticán és mást Becskereken.

Megérkeztek a vidéki névjegyzékek. — Rövidesen megkezdik az összehasonlító munkálatokat.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becskekerek, febr. 9.

A subotici „Hírlap” tegnapi számában szenzációs, feltűnést keltő cikkben foglalkozik a magyarság választójogával és közli a subotici bíróság határozatát, mely azt a meglepő döntést hozta, hogy a január 6-ika után felvett nemslávok nem szavazhatnak az idei országos választásokon, hanem e jogukat csak a jövő évtől kezdve érvényesíthetik. A cikk végén megjegyzi a „Hírlap”, hogy érdekesnek tartja a becskerei álláspontot, mely úgy szól, hogy a névjegyzékekbe felvett állampolgárok azonnal teljes jogot kapnak, amelyet már márciusban érvényesíthetnek. tekintet nélkül arra, hogy mikor irták be őket a választók névsorába.

Mi a magunk részéről is teljesen oszttjuk a „Hírlap” csodálkozását, amelyet az utolsó passzusban kifejezésre juttat. A subotici határozattal szemben még mindig fennáll a becskerei hivatalos álláspont, mely hamisnak deklarálja a subotici bíróság döntését.

Érdeklőtünk a becskerei kir. törvényszéken a választói névjegyzékek iránt, ahol kijelentették, hogy úgy Becskerekről, mint a vidéki községekből beérkeztek már a névjegyzékek. Összeállításukat és átoltatásukat most végzi a tanács. Újlag megerősítették ezuttal is

ták az országos tisztviselő-szövetség beogradi központjának határozatát, mely szerint szívesen helyt ad az egyesületben a községi jegyzőknek és segédjegyzőknek. Ebben a tárgybanszintén február 22-ikén döntenek véglegesen.

Összelírják az építésre kötelezhető egyéneket.

A bankok és részvénytársaságok helasztást kaptak.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becskekerek, febr. 9.

A becskerei lakáshivatal tegnap kapta meg a városi adóhivataltól a már régebben bekért listát, amely az építésre kötelezhető vállalatok és magánosok névsorát tartalmazza. A lakáshivatal a legrövidebb időn belül letárgyalja az ügyet, beidézi az érdekelteket és azokkal részletesen megbeszéli az építést és annak határidejét.

Az építésekkel kapcsolatban megkérdeztük Grubity Andrea dr. városi főjegyzőt, hogy milyen módon fogja végrehajtani a bizottság a lakástörvény erre vonatkozó rendelkezéseit. Grubity dr. kijelentette, hogy a lakástörvény értelmében minden oly egyén vagy cég kötelezhető építésre, akinek vagy a melynek a vagyona meghaladja a másfélmillió dinárt, vagy évi jövedelme eléri az évi hatvan ezer dinárt. Az építés elsősorban a lakásokra, másodsorban pedig üzletekre, irodahelyiségekre, rendelőkretb-re vonatkozik. Ha tehát vala-

munkatársunk előtt korábban tett kijelentésüket, hogy a törvényszék nem töröl a listákon, nem javít, nem változtat, nem módosít, hanem csak összehasonlítja a két példányt. Megállapítják, hogy egyeznek-e a listák és ebben az esetben jóváhagyják és visszaküldik az egyik példányt az illetékes közigazgatási hatóságnak. A törvényszék tehát csak összehasonlító munkát végez, melynél nem jöhet tekintetbe az a másodlagos mellékkörülmény, hogy január 6-ika előtt vagy után történt-e a felvétel. Ezt az álláspontot mindenestre keresztülviszik majd a hivatali eljárásnál. Megismételték, hogy a bírói ténykedést semmi más nem irányítja, mint a törvény. A választási törvény ezt az eljárást írja elő, így kell tehát eljárni. A szavazás kérdését ugyanez a törvény szabályozza, amikor kimondja, hogy nemcsak saját kérelemre, hanem hivatalból is történhetik felvétel. Világos tehát, hogy mindkét eljárás törvényes s ha a törvény nem ismer különbséget a hatodika előtt vagy után felvett polgár között, miért éppen a subotici tanács az, mely klasszifikál.

Nem akarunk bírói határozatot bírálás tárgyává tenni, de önkéntelenül is kiszalad tollunk alól a kételkedés és csodálkozás szóbaöntése. Furesa, furesa, nagyon furesa...

kinek az üzlete idegen tulajdonos házában van és az ország területén nincsen háza, a törvény értelmében — ha annak követelményeinek megfelelően — építeni tartozik. A névsorból először a bankigazgatók neveit veszik elő és azoknak ügyét tárgyalják le. A sorrendben ezután a nagyvállalatok, gyárak igazgatói, kereskedők, ügyvédek, orvosok és végül a magánosok következnek. A határidő ügyében még nincs végleges határozat. Az előjelek után ítélve legelőbb egy évi időt adnak. Ebben a kérdésben különben hétéfőn vagy kedden, a bizottsági ülésen határoznak véglegesen.

A lakásbizottság határozata ellen a félnek jogában van fellebbezni. A protestációt a szociálpolitika, minisztérium lakásosztályába kell küldeni, ahol a lehető leggyorsabban elintézik. A határidő természetesen csak a jóváhagyás napjától számítódik.

Ami a bankok és részvénytársaságok építését illeti, a lakáshivatal még nem intézkedhetik. A szociálpolitikai minisztérium ugyanis ezen vállalatok felett később fog határozni.

A rossz kis fiuk bálját, amely február 13-ikán este lesz a Kaszinóban csak tizenhat éven felüli mindkét nembeli gyermekek számára rendezik. A rendezőség kéri a bálon résztvevőket, hogy minél számosabban jelenjenek meg a bál milliójének megfelelő foalettben. Egész csomó kacagató látnivalóról már eleve gondoskodott a rendezőség.

HIREK

Febr. 10.

1847-ben szül. Mison, a világ egyik legkiválóbb feltalálója.

1899-ben megkötötték a békét Spanyolország és Északamerika között, ami

Spanyolország világhatalmának bukását jelentette.

Ma döntenek a vámhivatal ügyében. A kereskedők és gyárosok grémiuma felkéri az összes gyárosokat, kereskedőket és iparosokat, akik a becskerei vámhivatal felállításában érdekelve vannak, hogy pénteken este 6 órakor jelenjenek meg a Lloyd nagytermében. Az ülésen a vámhivatal ügyében határoznak.

Magyarország és Jugoszlávia kieseréli politikai bűnöseit. Beogradból jelentik: Milojevity Milán budapesti jugoszláv követ, aki most Beogradban időzik, egy újságíró előtt úgy nyilatkozott, hogy a jugoszláv és magyar kormány között tárgyalások folynak a politikai bűnösök kieserelése ügyében.

A Kultúregylet továbbképző tanfolyamán ma este fél hét órakor Gallus György főmérnök tart előadást az ipari rajzok készítéséről és olvasásáról. Az egyesület vezetősége a tanfolyam rendes hallgatóin kívül minden érdeklődőt szívesen lát.

Győr várost elöntötte az ár. Győrből jelentik, hogy a Duna elöntötte a Rábában lévő szigetet és a városnak azt a részét, ahol a színház fekszik. A zenekar pódiumát a színpad magaslatáig kellett fel emelni, mert a talajvíz felszokott. Ma reggel az ár emelkedésével a színház bejáratát és nézőterét elöntötte a víz. Győrt komoly veszedelem fenyegeti, de a Rába és Rábamenti községek is sokat szenvednek a Duna áradásától.

Megszigorították a Kanadába való bevándorlást. Becskerek város vezetőségéhez rendelet érkezett, mely szerint a Kanadába kivándorló egyéneknek előbb meg kell szerezniük a bevándorlási biztostól az erre vonatkozó engedélyt. Engedély kiadására jogosított ügynökségek a következő városokban székelnek: Páris, Antwerpen, Rotterdam, Bremen, Hamburg, Danzig, Libau és Zagreb. Az engedély ára öt dollár. Beutazási hozzájárulást eskia földművesek, munkások és szolgáltók kaphatnak, akiknek legalább is három havi ellátásra elegendő pénzük van. Kivételt képeznek a turisták, színészek, színésznők és kereskedelmi ügynökök.

A férfi dalegylet farsangi mulatsága. A becskerei férfi dalegylet holnapi mulatsága iránt városszerte nagy az érdeklődés. Nívós, gazdag műsorral nyílik meg a mulatság, a melyhez a katonazenekar nyújtja a kíséretet. A tánchoz kitűnő cigányzene szolgáltatja a zenét. A sikeresnek ígérkező farsangi bál a Club-kavéházban lesz.

Halálra ítélt pap. Kumanovoból jelentik: Az elsőfoku bíróság tegnap ítélezett a nagyszabású kémkedési ügyben, amelynek főváltottja Jovánovity Szabaszián, a leszenovoszi zárda főnöke és Sztanovity Jaksin, a zárda szolgálja. A bíróság a kémkedés vádját beigazoltának látta és ezért a papot halálra, a szolgáját pedig tizenöt évi fegyházra ítélte.

Eljegyzés. Geyer Lajos eljegyezte Hermann Hildát, Hermann Hugó nyug. városi végrehajtó leányát.

Apad a Duna. Wienben, Pozsonyban és Komáromban megkezdődött a Duna apadása. Budapesten az ártalanításon tizenhét szivattyú dolgozik.

Néha

szíven csapja az embert a céltalanság érzete. Valahogy füres lesz minden, az egész tülekedés a mindennapi létért kicsinyes és kórikus. Poincaré és a többi bohóc minden ágálásával, üres hazafias frázisaival, cocotos allűrjeivel együtt olyan furcsán távol álló, mint egy grimaszos vagy bábszínház szögletes bábjai. És minden olyan nevetséges lesz: attól kezdve, hogy komolyan veszem mindazt, amit nekem naponként mondanak addig, hogy mély érdeklődéssel kérdelem jó emberektől, szép asszonyoktól, hogy jól érzik-e magukat — mikor ez sem engem, sem őket egyáltalában nem érdekli! Vanak napok, amikor ezek a társadalmi érintkezési formák akarva nem akarva lehullanak rólad és szeretnél kiszökni a világból, mert minden hiábavaló, minden céltalan — vanitas, vanitatum! Ilyenkor szökken agyadba a gondolat, hogy ér-e annyit az egész kultúra, mint amennyit téled boldogságban elvett? Nem volna-e talán jobb Van Zanten boldog napjait átélni, visszasimulni a boldog primitívségbe, amelybe ugyszor vissza kell térni, mert a vég az mindegy! A primitívségnek is megvan a maga bája, nem muszáj épen tudni, hogy Guerlain gyártja a legjobb parfümöt, hogy a gesztenyével töltött pulyka az igazi csemege, hogy a Crement Rose akkor isteni, ha néhány csepp 4711-es van benne, hogy Párisban mosnak a legfehérebbre fehérneműt és — mindezt nem muszáj tudni! Amihez az emberi kultúra hozzáért, azt elrontotta. Még a legfelségesebb emberi érzést, a szerelmet is kivetkőztette a maga isteni mivoltából és lett belőle greizlerok portékája. Megtanították az embereket, forró szívet, acélinas fiukat alkudni, számolni a szerelemmel és lett a legszentebb érzésből — prostitúció. Oh, milyen utálatos a világ és hogy várok-várok valakit, aki megtanítson élni az emberiségben. J.

Megállapították a választási elnökök napidiját. Beogradból jelentik tudósítónk: A belügyminiszter tegnap rendeletet irt alá, amelyben a választási elnökök napidiját állapítja meg. A rendelet szerint a napidij az utiköltségen kívül százhusz dinár, mely az utazás idejére is szól. Kocsitnál kilométerenként öt dinárt kapnak utiköltség címén. A választási elnökök erre az összegre előleget is vehetnek fel a legközelebb eső állami pénztárnál.

Négy milliárdot küldtek haza tavaly az amerikai magyarok. Wienből jelentik: A wieni magyar követtség hivatalos megállapítása szerint az Amerikában élő magyarok 1922. évben négy milliárd magyar korona értékű dollárösszeget küldtek haza hozzátartozóiknak Magyarországra.

Nem ismerik Becskereket.

Ötvenhét gyártelepe van és vámhivatalért kell esedezni.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becskerek, febr. 9.

Becskerekkel eddig nem valami kíméletes módon jártak el, mondhatnók azt is egy kis szigorúsággal, hogy mostohán bántak és bánnak még mindig velünk. Talán a határmenti vagy határ felé eső városok közös sorsa ez, vagy a felsőbb körök figyelmetlenségén száradnak a sérelmek — nem kutatjuk. Mindössze megállapítjuk a tény, a szomorú valót, hogy sok olyat tettek, amely nem szolgál a város épülésére, fejlesztésére. Elvitték a tanítóképződet, a postaigazgatóságot, a vámhivatalt, megszüktették a hatáskörét nem egy közhasznú intézménynek, amelyek mind szorosan hozzákapszolódhatnak egy modern városhoz és előfeltételei a város fejlődésének, nagyjobbodásának.

Szerény véleményünk szerint a mostoha bánásmód legfőképpen onnan ered, hogy felsőbb helyen, a honnan sorsunkat így intézik, nincsenek szükség szerűen informálva, milyen értéket rejt Becskerek és mennyire fejlődésképes jövőnek nevezébe. Figyeld meg a város gyárparát, kereskedelmét és megláthatod értékét. Ezt az elvet vehetjük talán irányadónak akkor, amikor Becskereket ismertetjük. Nem hiszünk, hogy Becskereken akadna száz ember, akinek fogalma volna a város összes üzemeiről, nem vehetjük tehát rossznéven, hogy Beogradban tájékozatlanok.

Sztanojlovity Sándorhoz, a bányászati kereskedelmi- és iparkamara titkárához fordultunk részletes felvilágosításért, aki kimerítően, minden aprólékoságra kiterjedő részletességgel ismertette Becskerek kivételesen fejlett gyárparát. Sztanojlovity Sándor adatai szerint Becskereken és közvetlen környékén ötvenkét nagy üzem működik.

Tíz malom negyvenkilenc vagon napi őrlekedéssel. Hat gőztéglagyár évi tizennyolc-husz millió darab téglát teljesítő képességgel. Egy cukorgyár, mely évenként százötvenezer vagon cukrot gyárt. Két cukorkagyár, melyben napi ötszáz kilogramm cukorkát készítenek. Két fűrésztelep, amelyben nem kevesebbet, mint tízezer köbméter fát dolgoznak fel. A két butorgyár, mely öt-hatszáz komplett szobát állít elő évenként. A tézsa- és makaronigyár napi fél vagon teljesítő képességgel. A kenyérgyár, mely naponként kétezer kilogramm kenyert süt ki. A két szeszgyár négyezerkétszáz hektoliter szeszt készít

évenként. Szép tételt mutat fel a statisztika a sörgyár teljesítőképességének felsorolásánál, mely negyvenezer hektoliterrel vezető helyen szerepel. Szép munkát fejt ki a szalámigyár is, mely évenként nyolcvagon szalámit, tizenhat vagon zsírt, tizenhat vagon szalonnát és két vagon sonkát bocsájt forgalomba. A vágóhid naponta száz darab marha levágására és feldolgozására van berendezve. A három sajt- és vajgyár évenként százötvenezer kilogramm teavajat és különféle sajtot ad át a közfogyasztásnak. A három nagy gazdasági gépgyárunk évenként száz vagon gépkatrést és kétezer darab ekét produkál, ami örvendetes fejlődésről tesz tanúságot. Szövet- és tyilim ipara is van Becskereknek, még pedig jelentékeny. Naponta hatszáznegyven méter szövet és negyven négyzetméter szőnyeg készül a két helybeli szövetgyárban. Háló és halászati cikkek gyártására is üzemen áll egy modern nagyüzem. A kalapgyár szintén örvendetes fejlődésnek indult havi teljesítőképessége már negyvezernyolcszáz kalap. Nagy produktivitást fejt ki a gyertyagyár, mely huszonnegyezer vagon gyertyát és négy vagon kozmetikai cikket gyárt. A három szappangyár teljesítőképessége évi százhusz vagon szappan. Nem foglalja el az utolsó helyet a cementgyár. A statisztika szerint naponta harminc négyzetméter cementlapot és két millió kaszakovet állít elő. A gyógynövénygyűjtő és feldolgozó üzem évi négy-öt vagon termelőképeséggel dolgozik. A két kőfaragó nagyüzemben négy-öt vagon márvány- és kőlapot munkálnak meg. Érdekes a két elektromos villanytelep adata. A két telep naponta nem kevesebbet, mint háromszázezer hektowatt áramot szolgáltat. És végül — last not least — a dobozgyár, mely naponta öt-hatezer dobozt és huszezer papirzacskót ad át a kereskedelemnek.

A becskereki gyárak statisztikája élénk képet nyújt a fejlett ipari életéről. Igen helyes volna, ha most a vámhivatal ügyében való döntés előtt az illetékes hatóságok megszívlelnék ezeket az adatokat és alaposan megfontolnák mielőtt kimondják a szentenciát. Egy pillanatra sem szabad elfelejteniük, hogy Becskerek fejlődését tartják kezükben és balkezes eljárással ennek gyárpari életének jövőjét veszélyeztetik.

Amerikaiak kaptak meg a Sachalin naftaforrásait. A londoni orosz kereskedelmi delegáció jelentése szerint a szovjetkormány és az amerikai naftaszindikátus között megegyezés jött létre, mely szerint a Sinclair Consolidated Oil Corporation 36 évre koncessziót kapott a Sachalinon fekvő 500 angol mérföld kiterjedésű naftaforrások kiaknázására. A társaság a Sachalin csendes-óceáni partján két kikötőt fog építeni. A szovjetkormány az évi kitermelés 5 százalékát kapja. A szer-

ződés érvényét veszti, ha az Egyesült Államok Oroszország ellen foglalnak állást vagy ha a következő 5 évben nem ismernék el jogilag a szovjetkormányt.

Jelmezes purimból a Kaszinóban március 3-án.

Hindu Siremlék.

Fohercog mint maganhivatalnok. Wienből jelentik: Lipót Ferdinánd főherceg, aki 1902-ben kétszáz ezer frank végkielégítés és élethossziglan tartó apanázs ellenében minden méltóságáról és jogáról lemondva, a Wölfling Lipót nevet vette fel és

svájci állampolgárságot szerzett s aki a forradalom utáni időben a Habsburg dinasztia családi titkainak feltárásával kereste meg kenyerét s volt több botránynak a középpontja, most egy wieni kereskedelmi társaságnál vállalt állást, mint hivatalnok.

Gyermekbál vasárnap délután a Bering vendéglőjében (a volt Pest-szállodával szemben).

Hindu Siremlék.

A „Kadima” Sportklub vasárnap, folyó hó 11-én, a Kaszinó éttermében táncos egybeköltött teadélutánt tart. Kezdeté négy órakor. Belépődíj öt dinár. — Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Elfogták a szófiai merénylőt. Szófiából jelentik: A szófiai rendőrség tegnap elfogta a színházban elkövetett merénylet tettesét Daskalov Arzén anarchista személyében. A tettes egyelőre tagad, de a bizonyítékok ellene szólnak.

Hindu Siremlék.

Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Becskerek. — Telefon 43 és 47.

Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Becskerek. Telefon 329.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezetőgazdátó 53.

1000 férjes asszony közül 872 boldog.

Dr. Katarina Dawis boldogságstatisztikája.

Brassó, febr. 8.

A házasság boldogságáról már könyvtárakat irtak össze. Mig az egyik könyvtár mellett kardoskodik, hogy a házasságok általában boldogoknak nevezhetők, addig a másik ennek éppen az ellenkezőjét állítja. Ezek az érvek eddig nem támaszkodtak statisztikai adatokra. Dr. Katarina Davisé, a szociálhigiénia apostoláé az érdem, hogy azt a régi fogaskérdést — van-e boldog házasság? — a filozofálgatás ködéből a valóság alapjára állította.

Ez a tudós kisasszony — mint Newyorkból írják — kérdőíveket küldött ezer házasságban élő asszonyhoz, akik a legkülönbözőbb társadalmi rétegekhez tartoznak. A kérdőíveken ötven kérdés volt, amelyekre a lehető leglelküismertesebben kellett válaszolni. A kérdések a házasság minden mozzanatára és a házasság előzményeire terjedtek ki. Gyakran a legindiszkréttebb pontokat érintették, így többek közt ezekre a kérdésekre is felvilágosítást kellett adniuk:

1. Mikor mozdult meg a szíve legelőször, értvén ezen azt, mikor ott tényleg tudomást arról, hogy férfiak is vannak a világon?
2. Mikor történt legelőször?
3. A fiót meddig tartott?
4. Csók nélkül folyt le vagy azzal?
5. A csók után ölelések is következtek?

6. Milyen ismeretei voltak a szerelemről házassága napján?
 7. Mennyit tudott róla elméletileg és gyakorlatilag?
 8. Hány hónapot vagy esztendő telt el házasságban mint férjes asszony?
 9. Mikor kezdődött el a boldogtalansága?
 10. Minek tulajdonítja házasi életének megromlását?
 11. Feltékeny természetű-e?
 12. Irja le körülmenyesen férje jellemét stb
- Ebben a hangnemben folytatja tovább a kérdőív. Nem hagyja érintetlenül a férjes asszony szívének egyetlen zugolyát sem.

Elismerem — mondja a kérdések felleveése után Davis Katarina — hogy ezek a kérdések enyhén szólva indiszkrétnek meg kell azonban önöknek gondolniok, hogy a legérdekesebb társadalmi probléma megoldásáról van szó Eddig mindig csak regényírói stílusban fecsegték a házasi élet értékéről, de komoly tudományos választ még nem adtak arra a felvetett problémára, vajjon mennyit ér a modern házasság? ... Boldog-e vagy sem? Érdemes-e megkötöni vagy sem? Az önök válasza még nem fogja eldönteni a vitát. Ezer asszony nem a világ valamennyi asszonya. De mégis csepp a tengerben, amely cseppnek a természetéből lehet az egészre következtetni. Hogy azonban ezt elérhessük, szükséges, hogy önök a lehető legőszintebben tárják fel szívüket. Nyíltabban kell ezen az íven beszélniök, mint ahogy a gyóntatószékben beszélnek. Semmit, de semmit a világon nem szabad elrejtienök, de árva szóval sem szabad többet mondaniok, mint amennyi a valóságnak megfelel.

Az ezer asszony engedelmesskedett a kérdésnek és hűségesen kiállította ez íveket. Ezek az ívek nem kerültek a nyilvánosság elé. Gondosan őrizi azokat Miss Davis s eddig profán szem beléjük nem pillantott. Az ezer asszony neve még kevésbé kerülhet a nyilvánosságra, minthogy ők az ívet névtelenül állították ki. Az ő nevüket csak Miss Davis ismeri, minthogy elküldötte címükre az íveket, — de hogy ki melyik ívet állította ki, azt már ő sem tudja. A beérkezett válaszokról most készült el a lelkiismeretes statisztika.

Az összeállításból kitűnik — mondotta a szociálhigiénikus — hogy ezer asszony közül nyolcszázhatvenkettő igenis boldogan érzi magát a házasságban. Száztizenhatan boldogtalannak mondták magukat, míg tizenketten erre az egy kérdésre nem válaszoltak. A válaszadók husz százalékának nincsen gyermeke, de mindössze négy asszony állítja azt, hogy a gyermektelenség volt házassága boldogtalanságának az oka. Tizennégyen azt állítják, hogy azért nem sikerült a házasságuk, mert szegények voltak és a szegénységben nem teremhet a boldogság. Kétszázharminckilenc asszony irodában vagy műhelyben dolgozott. Ezek közül százkilencven kifogástalannak mondotta házasi életét. Érdekes, hogy a huszonegy éves asszonyok mind boldogoknak érezték magukat. Az első „boldogtalan” egy 24 éves volt került ki. A legidősebb asszony, aki a boldogok közé sorolta magát, 83 éves volt.

A korai házasság nem kedvez a boldogságnak. Több olyan asszony, aki 21 éves korában ment férjhez, hasonlókorú fiatalemberhez, boldogtalannak bélyegezte frigyét. Arra a kérdésre, mi okozta a boldogtalan-

Még egy pár konferencia és végleg tönkrementünk!

— A „Torontói” tudósítójának fávírata. —

Lausanne, febr. 8.

Miután a lausannei békekonferencia a már nem szokatlan módon, minden eredmény nélkül „elnapolta” magát, megkezdik a konferenciák számtisztjei a felszámolást. A lausannei konferencia sem volt bizony olcsó mulatság, ahogy ezt a

közszemlére kerülő adatokból láthatjuk, mert összes költségeit hat-hét millió svájci frankra becsülik. A konferencia naponkiut ötvenezer svájci frankba került, míg a hírlapírók táviró- és telefonköltségei egy millió frankot tesznek ki.

ságukat, a tulnyomó rész azt válaszolta, hogy — tudatlanság. Nem voltak a házasságuk előtt kellőképpen felvilágosítva.

A doktor kisasszony azt a nézetet merítette a statisztikából, hogy a házasi élet boldogságának egyik főfeltétele az egészség. A házasság után való flörtölés határozottan ártalmas a házasságnak. De épen így ártalmas az is, ha a hölgyek a házasságuk előtt tulságos sok tapasztalatot gyűjtöttek össze.

— Örömmel állíthatom — jelentette ki Miss Davis — hogy mind az ezer hölgy úgy válaszolt az eléje tett kérdésekre, mint ahogy művelt emberekhez illik. Az a benyomásom, hogy tudatában voltak a kérdés komolyságának. Nem hiszem, hogy túloztak, vagy kicsinyítették volna. Hiszen erre semmiféle okuk nem lehetett...

A Miss még megjegyezte, hogy becses anyagot gyűjtött össze és könyve, amely ezzel a kérdéssel foglalkozni fog, értékes adalék lesz a házasság történetéhez.

Pályázat.

A Velikibecskereki Köztisztviselők Szövetkezetének titkari állására a pályázat kiíratik.

Javadalmazás 300 dinár havi törzsfizetés és 1200 dinár drágasági pótlék.

Okmányokkal felszerelt kérvények ez évi február hó 17-ig a szövetkezeti elnöknel adandók be.

Veliki Becskerek, 1923 február 2.

228

Az igazgatóság.

A kovini határban eladó egy puszta

88 hold szántóföldből álló házzal, istállókkal, magtárral és a szükséges melléképítményekkel, ebből 27 hold búzával bevetve. Vevő kaphat 3 pár lovat, a szükséges mezőgazdasági eszközöket és elegendő állattakarmányt. Venni szándékozók forduljanak

Zsivojin Manojlovichhoz Kovin, Bánát.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Nagy választék! Olcsó árak!

Svájci, francia, angol, cseh és német elsőrangú árak!

Grenadin, etamine, batiszt, mollröcke, vollant, horgolt árúk, férfiszövetek, nőiszövetek, nadrágszövetek, ágy-nemű kanavász, ingnek való zefir, frenche, chiffone, batisztchiffon, damaszt, vitorlavászon, köpper, matrác szövet, ágyterítő-vászon, nanking, inler, ágygarnitúra, asztalterítők, függönyök, kreton, sötétkék karton, barkettek, selymek, selyemkendők, szövőkendők, D. M. C. himzőpamuk, kötőpamuk, slingelőpamuk, porcellán eszközök, email tárgyak, öntött tárgyak.

Meissner János,
Szárca.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Veliki Becskerek.

MEGHÍVÓ.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezet

rendes évi közgyűlését

1923. évi február hó 18-án délelőtt 10 órakor Veliki Becskereken a Kaszinó nagytermében fogja megtartani.

Erre a t. tagok meghívattak azzal a megjegyzéssel, hogy ha a közgyűlés elég tag meg nem jelenése miatt határozatképes nem lenne, a következő közgyűlés 1923. évi február hó 25-én délelőtt 10 órakor fog a megjelent tagok számára való tekintet nélkül megtartani.

A közgyűlésen csakis a szövetkezet tagjai vehetnek részt.

Az 1922. évi mérleg és zárszámadás a szövetkezet üzlethelyiségében megtekinthető.

Targyisorozat:

1. Két jegyzőkönyvHITELESÍTŐ választása.
2. Az 1922. évi üzleti jelentés, mérleg és zárszámadás.
3. Határozás az 1922. évi üzleti nyereség felosztásáról.
4. Négy igazgatósági tag és az ügyvezető-titkár választása 1923-24-25-ik évekre.
5. Indítványok, (amelyek a közgyűlés előtt 6 nappal az igazgatósághoz beadattak).

Vel. Becskerek, 1923 február 3.

209

Az igazgatóság.

Révai Adolf Subotica,

Terezijina ulica 1. Telefon 551.

Ajánl vagon-telekben mielőbbi szállításra elsőrendű meszet, beocsini portlandcementet és száraz, vellazott faszenet. 29

Szakképzett segéd

a fűszerszakmából, aki utazásra is alkalmas, azonnali belépésre kerestetik.

Özv. Guttman Jakabné és Fiai
Veliki Becskerek.

Tenyészkának

80 darab, fajtiszta, egyéves mangalica, egyenként is 197

eladók

Hirschl Herman és Fiai gazdaságában.
Vasutállomás: Sarinovac
Posta: Potiski Sveti Nikola

Keresek

egy tégláégetőmestert, három jó erős téglaverő asztalmunkást és egy cserepes asztalmunkást.

Cím: 215

Tápalaga Panta Végszentmihály.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállalt fuvarieről felülvizsgálást és vasuti szállításból eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.